dn.se

”Arbetssjukdomar som stress dödar fler än arbetsplatsolyckor” - DN.SE

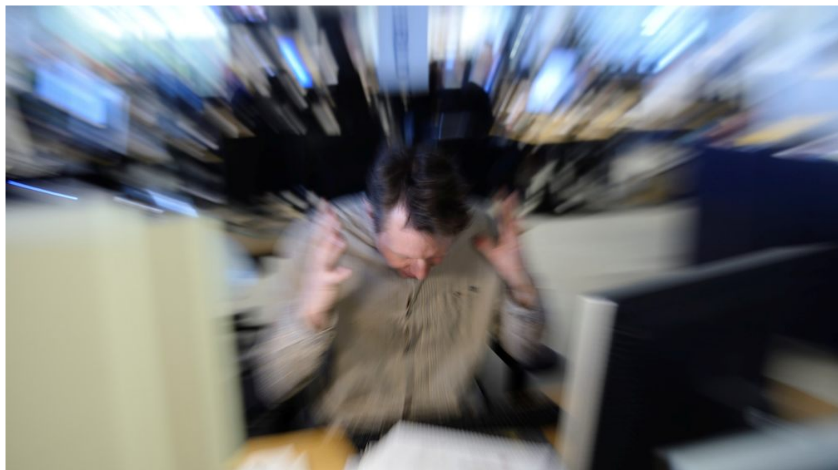
Erna Zelmin-Ekenhem, generaldirektör, Arbetsmiljöverket

11-15 minutes

En utskrift från Dagens Nyheter, 2019-05-08 13:02

Artikelns ursprungsadress: https://www.dn.se/debatt/arbetssjukdomar-som-stress-dodar-fler-an-arbetsplatsolyckor/

Publicerad 2019-04-27

Forskningen visar att det går att minska den arbetsrelaterade dödligheten genom förebyggande åtgärder på arbetsplatsen och tillämpning av ny kunskap som minskar förekomsten av stress och skiftarbete, skriver Erna Zelmin-Ekenhem. Foto: Henrik Montgomery/TT

DN DEBATT 28/4. Riskfaktorer som stress, skiftarbete, motoravgaser, buller och ihållande fysiskt tungt arbete skördar varje år mer än 500 människors liv per riskfaktor. Antalet dödsfall på grund av arbetsrelaterad stress kommer att öka enligt den analys som forskare gjort på vårt uppdrag, skriver Erna Zelmin-Ekenhem, generaldirektör, Arbetsmiljöverket.

Varje år dör 40–60 personer av arbetsrelaterade olyckor i Sverige och runt 10 000 drabbas av arbetsplatsolyckor som orsakar 14 dagars sjukfrånvaro eller mer. Ändå är arbetsplatsolyckorna bara toppen på ett isberg. Många liv förkortas varje år på grund av bristande arbetsmiljö. Dagens arbetsrelaterade dödlighet orsakas av brister i både gårdagens och dagens arbetsmiljö.

På uppdrag av Arbetsmiljöverket har forskare beräknat hur många liv som vissa riskfaktorer i arbetsmiljön skördar varje år på svenska arbetsplatser. Resultatet av de studerade exponeringarna som bidrar till en för tidig död för tusentals personer är häpnadsväckande. Exponering för riskfaktorer som stress, skiftarbete, motoravgaser, buller och ihållande fysiskt tungt arbete skördar varje år mer än 500 människors liv per riskfaktor. Andra faktorer – som damm, asbest, kvarts och passiv rökning – leder också var för sig till mellan 100 och 500 arbetsrelaterade dödsfall per år i Sverige. Forskarnas analys indikerar också att antalet dödsfall på grund av arbetsrelaterad stress kommer att öka i framtiden.

Det är betydligt vanligare att män drabbas av för tidig död än kvinnor, ofta för att de arbetar i en mer riskfylld arbetsmiljö.

> Våra inspektioner visar att drygt hälften av arbetsgivarna inte lever upp till lagens grundläggande krav om att bedriva ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete. Detta beror på att reglerna inte följs.

De allra flesta är troligen utsatta för flera arbetsrelaterade riskfaktorer samtidigt. När man ska prioritera åtgärder är det därför viktigt att agera mot miljöer som innehåller flera riskfaktorer samtidigt. Alla arbetsplatser bör ha en nollvision som inte bara handlar om att förhindra olyckor, utan som tar ett helhetsgrepp på arbetsmiljöområdet och även innefattar arbetssjukdomar och de organisatoriska och sociala frågorna. Vi har ett stort hälsoproblem i samhället. Stress och psykisk ohälsa ligger på en oroväckande hög nivå.

I dag, den 28 april, är det världsdagen för säkerhet och hälsa på arbetsplatser. Enligt FN:s internationella arbetsorganisation, ILO, inträffar årligen omkring 2,8 miljoner arbetsrelaterade dödsfall. Drygt 380 000 av dem är dödsolyckor. Av dödsfallen beror 14 procent på olyckor och 86 procent på sjukdomar. Att människor dör, blir sjuka eller slits ut i förtid och att jobbstressen tvingar upp antalet

sjukskrivningar är helt oacceptabelt. Varje arbetsrelaterad död är ett misslyckande i arbetsmiljöarbetet.

Forskningen visar att det går att minska den arbetsrelaterade dödligheten genom förebyggande åtgärder på arbetsplatsen och tillämpning av ny kunskap som minskar förekomsten av stress och skiftarbete. Likaså åtgärder som minskar halten av olika luftföroreningar i arbetsmiljön.

För att minska antalet arbetsrelaterade sjukdomar och skador är det helt avgörande att ha ett lokalt fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete och en god säkerhetskultur, som inkluderar alla på arbetsplatsen. Arbetsgivaren har det yttersta ansvaret för arbetsmiljön, men det utesluter inte att alla som finns på arbetsplatsen har ett ansvar att bidra till en god arbetsmiljö. Det kan till exempel handla om att följa de instruktioner och säkerhetsrutiner som finns om att använda skyddsutrustning.

Risker i varje arbetsmoment ska analyseras, beteenden och attityder diskuteras och arbetsgivaren har ett ansvar för att skapa en kultur där det är okej att säga ifrån när det finns risk för olycka eller sjukdom. Det är avgörande med en miljö där man är rädd om varandra och vågar diskutera både risker och hur man förebygger ohälsa.

Vi behöver alla en trygg och bra arbetsmiljö – både fysiskt och psykiskt. Det är viktigt att anmäla tillbud även om de inte lett till skada eller dödsfall. Tillbudsrapportering används för att upptäcka brister i rutiner och säkerhetsarbete. Det konkreta förebyggande arbetsmiljöarbetet behöver pågå varje dag i samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare, skyddsombud, fack och myndigheter.

Skyddsombuden är det vakande ögat på arbetsplatsen så att både arbetsgivare och arbetstagare gör allt för att förhindra att någon skadas eller i värsta fall dör på jobbet. Därför är skyddsombudens uppdrag på arbetsplatsen oerhört viktigt. Det är också betydelsefullt att skyddsombuden kommer in tidigt i arbetet.

I debatten ropas det på skärpt lagstiftning och fler arbetsmiljöinspektioner. Våra inspektioner visar att drygt hälften av arbetsgivarna inte lever upp till lagens grundläggande krav om att bedriva ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete. Detta beror inte på brister i lagstiftningen – eller Arbetsmiljöverkets föreskrifter – utan på att reglerna inte följs.

Att efterlevnaden brister är oroande. Beror det på okunskap?

Möjligen, men okunskap brukar sällan vara en godtagbar ursäkt. Beror det på stress och tidspress? Ja, kanske ”genas det” ibland och det kanske har ”gått bra hittills”. Beror det på dålig koll på underentreprenörer? Troligen. Vi ser ibland effekterna av upphandlingar där arbetsmiljökraven inte stått högst upp på kravlistan och att det brister i den samordning som blir allt mer nödvändig ju längre entreprenörskedjorna är. Fler måste ha koll på helheten.

Det är alltså uppenbart att det finns förbättringspotential inom ramen för det regelverk vi redan har och de övriga insatser som Arbetsmiljöverket och andra viktiga aktörer gör:

• Vi moderniserar och utvecklar våra regler, vår vägledning och vårt stöd så att regelverket blir tillgängligt, tydligt och relevant för ett arbetsliv i ständig förändring.

• Vi prioriterar inspektioner inom verksamheter som är särskilt riskfyllda som transport, jordbruk, byggindustri och skogsindustri.

• Vi har ett nära samarbete med både Polis- och Åklagarmyndigheten för att få de rättsliga processerna att bli än snabbare och mer effektiva.

• Det finns stöd och verktyg för ett aktivt förebyggande arbetsmiljöarbete som exempelvis Partsrådet, Sunt arbetsliv och Prevent tagit fram.

Forskning och ny kunskap är viktig insatser i nollvisionsarbetet och den 28 maj presenterar vi två nya kunskapssammanställningar vid ett seminarium om arbetsrelaterad dödlighet.

Det förebyggande arbetet måste utgå från förhållandena på den enskilda arbetsplatsen. Det är oacceptabelt att jobbet gör oss sjuka eller leder till skador, i värsta fall med dödlig utgång. Alla har rätt till en sund och säker arbetsmiljö. Vi ska hålla i ett allt längre arbetsliv – det tjänar alla på.

2019 är året då den smarta duschtoaletten går från exklusiv badrumsdetalj för ett fåtal till att bli vardagslyx för många.

Att rengöra sig med vatten istället för papper är inte längre en lyx bara för ett fåtal. Med AquaClean Sela från Geberit möter minimalism modern schweizisk högteknologi.
– Vi hoppas att 2019 blir året när duschtoaletten får en naturlig plats i de svenska hemmen, säger Margit Harsch, internationell chef för Geberit AquaClean.

Innehåll från Geberit

2019 är året då den smarta duschtoaletten går från exklusiv badrumsdetalj för ett fåtal till att bli vardagslyx för många. Förebilden är förstås Japan där i dag 75 procent av badrummen är utrustade med duschtoaletter. Steget in på den stora europeiska marknaden har redan tagits, och nu är det alltså Sveriges tur att på allvar ta till sig den innovativa tekniken.

Mer om Geberit AquaClean Sela

När Geberit AquaCleans internationella chef Margit Harsch och trendspanaren Stefan Nilsson gemensamt lyfte guldskynket och avtäckte den nya duschtoaletten under Stockholm Furniture & Light Fair på Stockholmsmässan, var det också första gången som nya AquaClean Sela mötte den svenska publiken.

Nyskapande form och funktion
Designen på den vägghängda duschtoaletten, som rengör med vatten istället för att man använder toalettpapper, är klassiskt tidlös, minimalistisk och elegant. Formgivningen och de nyskapande funktionerna går helt i linje med de tidigare modellerna i Geberit AquaClean-familjen, som föddes för tio år sedan och kom att sätta en helt ny standard för kombinationen toalett och personlig hygien.

Men i mycket är det annars allt det där som inte syns som har blivit marknadsledande AquaCleans signum. Den schweiziske industridesignern Christoph Behling har byggt in mängder med finurliga funktioner som tar personlig hygien till en ny nivå.

Fiffiga finesser
Med hjälp av duschtekniken Whirlspray – som är en behaglig, luftad, varm vattenstråle – garanteras grundlig rengöring med låg

vattenförbrukning och användaren känner sig ren och fräsch som efter en dusch. TurboFlush-tekniken gör det möjligt att i det närmaste spola ljudlöst och mycket effektivt och tillsammans med det dämpade nattorienteringsljuset, som gör att man slipper tända i badrummet, skapas en tyst och sofistikerad miljö. Fjärrkontrollen är enkel och intuitiv och användarens personliga inställningar nås med en enkel knapptryckning. Finesserna kan också styras med hjälp av Geberit-appen som smidigt laddas ner i mobiltelefonen.
– Vi hoppas att 2019 blir året när duschtoaletten får en naturlig plats i de svenska hemmen. AquaClean Sela har en elegant design och skapar en stor känsla av välbehag hos användaren, säger Margit Harsch, internationell chef för Geberit AquaClean.

Mer om Geberit AquaClean Sela

Fakta:
Företaget Geberit grundades 1874 av Caspar Gebert i den schweiziska staden Rapperswil. Drygt ett sekel senare, 1978, introducerade Geberit sin första vägghängda toalett med duschfunktion. Företaget har blivit ett signum för schweizisk premiumdesign bland annat tack vare den revolutionerande duschtoaletten Geberit AquaClean, som lanserades 2009. Alla modeller har namn som associerar till schweiziskt vatten. Modellen AquaClean Sela är uppkallad efter källan där floden Inn rinner upp i regionen Engadin i de schweiziska Alperna.